

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Abdulhamit GÜL** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Muazzez ORHAN İŞİK
Van Milletvekili

Bölgemizde ve dünya genelinde devam eden çatışma ve savaşların kayıp sayısını her geçen dönem arttırdığı bilinmektedir. Türkiye'de de yakınlarını değişik şekillerde kaybeden on binlerce yurttaş bulunmaktadır. Göz altına alındıktan sonra bir daha haber alınamayan kişilerin sayısı bile binlerle ifade edilmektedir. TBMM'nin 19. Dönemde (12.10.1995'te) hazırladığı "Faili Meçhul Cinayetler Araştırma Komisyonu Raporu'nda" ifade edildiği gibi OHAL dönemlerinde "hukuk hakimiyetinin tüm kurumlarda tesis edilmemesi" "bu dönemleri bir tür bataklığa dönüştürmektedir." Yüzlerce kişinin faili meçhul cinayetlerle öldürüldüğü TBMM çalışmaları ile ortaya konmuş ve bu kapsamda kurum ve bakanlık verileri arasında tutarsızlıklar olduğu görülmüştür. Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) İnsan Hakları Komisyonu'nun 1999 yılında hazırladığı "Zorunlu Göç Raporu'na" göre 3.428 yerleşim yeri, köy boşaltılmış, on binlerce vatandaş yerinden edilmiştir. Ülke içinde yerinden edilmelerle ilgili uluslararası çalışma yürüten "Internal Displacement Monitoring Centre (Ülke İçinde Yerinde İzleme Merkezi)"nin 2006 yılında hazırladığı rapora göre 1984-1999 yılları arasında çoğunluğunu Kürt yurttaşların oluşturduğu 954.000- 1.200.000 civarında kişi yerinden edilmiştir. TBMM'nin 1999'da hazırladığı rapora göre toplam 20 ilde çeşitli nedenlerle 905 köy, 2.923 mezra boşaltılmıştır. Türkiye'de Kürt meselesi nedeniyle devam eden çatışmalı süreç boyunca; çatışmalar, zorunlu köy boşaltmaları ve zorunlu göç süreçlerinde de "kaybedilen" kişilerin sayısı binlerle ifade edilmektedir. Öte yandan Türkiye genelinde doğal afetler, trafik kazaları, insan/organ ticareti, dolandırma/zorda bırakma gibi nedenlerle insanların kaybedildiği/kaybolduğu bilinmektedir. Son dönemlerde özellikle çocukların kaybolmasına ilişkin haberlerin sık bir şekilde kamuoyuna yansıdığı görülmektedir. "Cumartesi Anneleri'nin" 800 haftayı aşkın süren etkinlikleri kapsamında yurttaşlar kayıplarını aramaktadır.

Bilindiği üzere ölüm tehlikesi içinde kaybolan veya kendisinden çok uzun zamandan beri haber alınamayan kimselerin ölümü hakkında kuvvetli bir olasılık varsa başvuru üzerine mahkeme bu kişilerin gaipliğine hukuki sonuçlar doğuracak şekilde karar verebilmektedir.

Bu bağlamda:

- 1) Türkiye’de her yıl kaç kişi kaybolmaktadır? Bunların ne kadarı çocuk ve kadındır?
- 2) Türkiye’de 1980 yılından bu yana hakkında gaiplik kararı verilen kişi sayısı kaçtır?
- 3) Türkiye’de 1980’den bugüne kaybolan kişilerin yaş, cinsiyet ve il dağılımı nedir?
- 4) Türkiye’de kayıp ilanı verilen kişilerin kayıp olma nedenlerine göre dağılımı nedir?
- 5) Türkiye’de kayıpların azaltılması amacıyla yürütülen çalışmalar nelerdir?
- 6) Türkiye’de göz altına alındıktan sonra kaybedilen ve bir daha haber alınamayan kişi sayısı kaçtır?
- 7) Göz altında kaybedilenlere ilişkin yaptığınız bir soruşturma veya benzeri çalışma mevcut mudur? Bu kapsamda herhangi bir yaptırım uygulanan kamu görevlisi sayısı kaçtır?
- 8) Türkiye, Birleşmiş Milletler’in (BM) 2006 yılında imzaya açtığı “Herkesin Zorla Kaybetmelere Karşı Korunması Hakkında Uluslararası Sözleşme”yi neden onaylamıyor? Türkiye’nin çekinceleri nelerdir?
- 9) Türkiye’de köy boşaltmaları sürecinde kaybedilen ve bir daha haber alınamayan kişi sayısı kaçtır?
- 10) Kayıp ilanı verilen kişilerin bulunması amacıyla yürütülen çalışmalar nelerdir?
- 11) Kayıplarını arayan aile ve kişilere yönelik hukuk dışı saldırıların nedenleri nelerdir?
- 12) 807 haftadır yakınlarını arayan “Cumartesi Anneleri’nin” hak ve hakikat arama eylemleri neden engellenmektedir?
- 13) Yakınlarını kaybeden yurttaşlara sunulan sosyo-ekonomik ve psikolojik destekler nelerdir?